

קבילות ראייה שהושגה תוך פגיעה בפרטיות

נחום רקובר *

מבוא

דברי בלעם בפרשתנו, "מה טבו אהליך יעקב, משכנתך ישראל" (במדבר כד, ה), מבטאים לדעת חז"ל את התפעלותו של הנביא שתום העין מן העובדה שבני ישראל נהגו אף במדבר לכבד איש את פרטיותו של רעהו: "ראה פתחיהם שאינן מכוונים זה מול זה"¹.

בדברים שאביא להלן, אני מבקש לדון באחד מהיבטיה המשפטיים המובהקים של הזכות לפרטיות, שהוכרה במקורות ישראל כזכות משפטית מקדמת דנא², דינה של ראייה שהושגה תוך פגיעה בפרטיות.

כפי שנראה להלן, ברור שהשאלה אינה מתעוררת כאשר הפגיעה מותרת מסיבה כלשהי. יתרה מזאת, לעתים מותר אף לכתחילה לפגוע בפרטיותו של עבריין כדי להביאו לדין. ואולם קשה יותר היא שאלת דינה של ראייה שהושגה תוך כדי פגיעה אסורה בפרטיותו של האדם.

האזנת סתר כדי לגלות עברות

השימוש בהאזנת סתר כדי להעמיד עבריין לדין נזכר כבר במשנת סנהדרין, המדברת על הצבת מארב של עדים במקום נסתר כדי להשיג ראיות על קיומו של מעשה עברה, כשיש חשד שאדם מסוים מבקש להסית את זולתו לעבוד עבודה זרה. וזה לשון המשנה בעניין זה³:

כל חייבי מיתות שבתורה, אין מכמינין עליהם חוץ מזו [=חוץ ממי שמסית לעבוד עבודה זרה]... אמר לאחד: הוא אומר: יש לי חברים רוצים בכך. אם היה [המסית] ערום [=ערמומי], ואינו יכול לדבר בפניהם, מכמינין לו עדים אחורי הגדר, והוא [=הניסת] אומר לו [=למסית]: אמור מה שאמרת לי ביחוד [=ביחידות]⁴, והלה אומר לו. והוא אומר לו: היאך נניח את אלוקינו שבשמים ונלך ונעבוד עצים ואבנים?! אם חזר בו - הרי זה מוטב⁵. ואם אמר: 'כך היא חובותינו וכך יפה לנו' - העומדין מאחורי הגדר מביאין אותו לבית הדין, וסוקלין אותו⁶.

כלומר, כדי למצוא הוכחה למעשיו של מי שמסית לעבוד עבודה זרה יש לטמון לו מארב של עדים שישמעו אותו מסית, והם יבואו לבית הדין ויעידו ששמעו מפיו שהסית את זולתו לעבוד עבודה זרה. נמצא שהאזנת סתר מותרת גם כדי להעמיד לדין את מי שמדיח את הזולת לעבור עברה.

אמנם המשנה אומרת ש"כל חייבי מיתות, אין מכמינין עליהן, חוץ מזו", ומשמע ממנה לכאורה שאסור להכמין עדים בעברות חמורות אחרות שדין העובר עליהן במיתה⁷, אלא שיש להבין את לשון המשנה בדרך

* פרופ' נחום רקובר, חתן פרס ישראל, לשעבר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עומד בראש עמותת "מורשת המשפט בישראל".

¹ מובא ברש"י על אתר, על פי בבא בתרא ס ע"א.

² ראה בעניין זה, נ' רקובר, ההגנה על צנעת הפרט, ירושלים תשס"ו (להלן: צנעת הפרט).

³ משנה, סנהדרין ז, י.

⁴ דין מיוחד יש במסית, שמפתים אותו להסית. ראה א' קירשנבאום, 'המלכוד וההדחה לדבר עבירה', דיני ישראל טו (תשמ"ט-תש"ן), עמ' לט ואילך. וראה J. Fisher, 'Entrapment in Jewish Law', JLAS XII (2002), pp. 51-69.

⁵ לשאלה: מדוע נותנים לו אפשרות לחזור בו? ראה להלן, הערה 6. לשאלה אם מועילה תשובה באנשי עיר הנידחת, ראה נ' רקובר, תקנת השבים (בדפוס), פרק 'האם תשובה פוטר מעונש?', בדיון בדברי הרמב"ם, הלכות עבודה זרה, פרק ד, הלכה ו.

⁶ בעל הגהות משנת רב, ר' ברוך תאומים פרענקיל, על המשנה סנהדרין, אומר שם שדברי המסית שבמשנה, 'והלה אומר לו' (בתשובתו של המסית לדברי הניסת: 'אמור מה שאמרת לי ביחוד'), הם רק חזרה על מה שאמר בעבר. כלומר, המסית אומר שאמר כן לניסת קודם לכן, ואין זו ההסתה עצמה, וכיוון שאין אדם משים עצמו רשע, אין מחייבים אותו אם הודה שהסית. לכן הניסת צריך לומר לו: 'היאך נניח וכו', ורק אם אמר: 'כך היא חובותנו וכו', יש בזה עברה בפני עצמה, ולא רק הודאה על עברה שעשה בעבר, ומביאים אותו לבית דין.

⁷ ראה דעתו של י"א אלון, השוואות בין דיני ישראל ודיני ארצות הברית, תל-אביב וניו-יורק תשכ"א, עמ' 56.

אחרת: אין חובה להכמין עדים.⁸ ואמנם מצינו שר' יוסף באב"ד (גליציה, המאה הי"ט), בעל 'מנחת חינוך', סבור שאין פסול בהטמנת מארב מעין זה, אף על פי שהעברין אינו רואה את העדים בעת ההכמנה. עוד משמיעה לנו המשנה שבמסית, בניגוד לשאר עבירות, חובה להכמין עדים למסית כדי להעמידו לדין. וזה לשונו:⁹

וכל חייבי מיתות שבתורה, אין מכמינין לו עדים, חוץ ממסית, שמצוה להכמין לו עדים. והנה בכל התורה כולה, בנדאי הורגין אף בהיו עדים בהכמנה, דלא מבעיא [=שאיין צורך] שיהיה העובר עבירה צריך לראות את העדים, כיון שהעדים רואים אותו – נהרג... רק אין מצוה להכמין לו ולרדפו, והרבה שלוחים לו יתברך לענוש אותו. וכאן [=במסית] מצוה להכמין לו, לרדפו ולהרגו על פי בית דין.

נמצא שדברי המשנה האומרת שאין מכמינים לחייבי מיתות אחרים אין ענינם איסור הכמנה עקב פגיעה בפרטיות, שהרי כפי שאומר ר' יוסף באב"ד, מותר להכמין עדים גם לחייבי מיתות אחרים, מפני שמטרת הכמנת עדים היא לתועלת: העמדת העברין לדין.¹⁰

לפי החוק בארץ, מותרת פגיעה בפרטיותו של האדם, אם הדבר נעשה על ידי רשות ביטחונית או מטעמה ואם הפגיעה נעשתה באופן סביר במסגרת תפקידם ולשם מילוי¹¹.

והוא הדין לענין האזנת סתר, הנעשית למען ביטחון המדינה או למניעת עברות וגילוי עבריינים, שאין זו בגדר האזנה אסורה, אם נתמלאו בה התנאים שנקבעו בחוק.¹²

פגיעה בפרטיות אסורה – המשפט הישראלי

השאלה העומדת עתה לפנינו היא: האם יש בעובדה שנעשתה הפגיעה בפרטיות האדם שלא בהיתר כדי לפסול את הראיה? בחוקים המגינים על הפרטיות לא הסתפק המחוקק בקביעה שהפגיעה בפרטיות עלולה להיות בגדר עוולה אזרחית או עברה פלילית ושהפוגע צפוי לתביעה בנזיקין או לאישום פלילי,¹³ ולכן קבע גם את פסלותה של ראיה שהושגה תוך כדי פגיעה בפרטיות האדם. קביעה זו יש בה סטייה מן הכלל הרווח במשפט בישראל, ולפיו אין תחולה לתורת 'הפירות הבאושים של העץ המורעל' המקובלת בארצות הברית,¹⁴ כלומר אי-קבילותה של ראיה שהושגה באמצעים פסולים. ומצינו שתי הוראות חוק בעניין זה: אחת חמורה, והיא הנוגעת להאזנת סתר; ואחת קלה, והיא הנוגעת לפגיעה בפרטיותו של האדם.

בסעיף 13(א) לחוק האזנות סתר, נקבע תחילה כי "דברים שנקלטו בדרך האזנות סתר בניגוד להוראות חוק זה, לא יהיו קבילים כראייה בבית משפט", ולא נמצאה לבית המשפט שום דרך ל'הכשיר' את הראיה.¹⁵ ברם, בתיקון לחוק זה, נקבעו סייגים לאי-הקבילות כראיה בשני מקרים: בהליך פלילי בגלל עברה על חוק האזנות סתר או בהליך פלילי בגלל פשע חמור, ואז: "אם בית משפט הורה על קבילותה לאחר ששוכנע... כי בנסיבות

⁸ אף אם יש לדון באיסור הכרוך בהכמנת עדים מצד 'לפני עיוור' ומסייע לעברת ההסתה (ראה הערת העורך למאמרו של הרב ש' דיקובסקי, "האזנת סתר", תחומין יא (תשנ"א), עמ' 299, ותגובת המחבר להערה זו, שם, בעמ' 302-303), אין זאת אלא כשיש בהכמנת העדים משום סיוע לעברה. אבל אם אין בדבר משום סיוע לעברה, אין כל יסוד לפרש את המשנה כאילו היא אוסרת את ההכמנה בחייבי מיתה אחרים.

⁹ מנחת חינוך, על ספר החינוך, מצווה תסב.

¹⁰ ואשר להכמנה בדין המלך, ראה: מחזור ויטרי, עמ' 332; תוספת ראשונים (ליברמן), חלק ב, עמ' 160 (יולא עוד אלא שנראה לי שבדיני המלך היה מותר להכמין עדים לרוצח תקיף, ממש כמו במסית ומדיח. הלכה זו נמצאת במדרש תהלים [ואינה במהדורות הדפוס שלפנינו], כפי שמביאו במחזור ויטרי עמ' 332... והנה ברור לי שהפירוש הוא שיואב טעה שידונוהו בבית דין (בלשכת הגזית), ושם צריך עדים והתראה, אבל הוא לא ידע שידונוהו בדיני המלך וכו'); צ' קפלן, מלך ביופיו, ירושלים תשס"א, עמ' קנד ואילך. ולפי מה שאמרנו, אין חידוש בעובדה שהמלך יכול להכמין עדים לרוצח, שהרי גם בית דין יכול לעשות כן לכל אחד מחייבי מיתה.

¹¹ לשון סעיף 19(ב) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

¹² ראה פרקים ב-ג לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979 (סעיפים 4-7).

¹³ לענישתו של מי שגילה סוד לפי המשפט העברי, ראה תקנת רבנו גרשום להטיל חרם על הקורא איגרת של אחר (צנעת הפרט, עמ' 107-147). וראה למשל גם תשובת ר' חיים שבת, שו"ת תורת חיים, חלק ג, סימן מז, האומר: 'אין ספק שפועל כזה, רוב פעמים גורם היזק רב לגלות סודות האדם, אף אם לא יהיה בממון, יהיה בדבר אחר... ראוי לעשות סייג, לגדור גדר ולייסר למי שעשה זאת, כפי הנראה לבית דין צורך לפי הענין. והנשארים ישמעו וייראו.'

¹⁴ Miranda v. Arizona, 384 U.S. 436 (1966).

¹⁵ וראה בג"צ 3816/90, גילת ואח' נ' שר המשטרה ואח', פ"ד מג(3) עמ' 421, בדבר מטרותיה של חקיקה זו.

הענין, הצורך להגיע לחקר האמת עדיף על הצורך להגן על הפרטיות". כמו כן נקבע כי "האזנת סתר שנעשתה שלא כדין בידי מי שרשאי לקבל היתר להאזנת סתר, לא תהיה קבילה כראיה לפי פסקה זו, אלא אם כן נעשתה בטעות בתום לב",¹⁶ תוך שימוש מדומה בהרשאה חוקית".

ואילו לפי הוראת סעיף 32 לחוק הגנת הפרטיות, אף על פי שיש לפסול ראיה שהושגה תוך פגיעה בפרטיות, בית המשפט רשאי להתיר את השימוש בראיה מעין זאת. וזה לשונה: "חומר שהושג תוך פגיעה בפרטיות יהיה פסול לשמש ראיה בבית משפט ללא הסכמת הנפגע, **זולת אם בית המשפט התיר מטעמים שיירשמו להשתמש בחומר, או אם היו לפוגע, שהיה צד להליך, הגנה או פטור לפי חוק זה**".

ובאשר לשאלה אם עשויה להיות לסעיפים האלה משמעות לגבי קבילותן של ראיות שהושגו תוך עברה על החוק, כשהעניין נידון בבית דין רבני, יש לברר שני דברים: גישת המשפט העברי בדבר פסלותה של ראיה שהושגה תוך פגיעה בפרטיות והשאלה אם הוראות החוק חלות גם על בתי דין רבניים.

קבילות הראיה במשפט העברי

בית הדין הרבני בתל-אביב דן בהרחבה בשאלה הראשונה.¹⁷ תחילה דן הדיין, הרב א' שרמן, בדעת רבא,¹⁸ שאמר: "כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד, אי עביד - לא מהני", כלומר שאין תוקף לתוצאות מעשהו של מי שעשה דבר אסור, והסיק שאין בכלל זה כדי לפסול את השימוש בראיות שהושגו תוך פגיעה בפרטיות, משום שהפגיעה היא דבר שבאיסור, ואילו השימוש בראיה הוא עניין משפטי, ויש הפרדה ברורה בין התחום האיסורי-המוסרי לתחום המשפטי-ממוני.¹⁹

לאחר מכן, דן הרב שרמן בשאלה אם רשאי בית דין למנוע מאדם שימוש בראיות העשויות לסייע לו בדין, והוא נזקק לשם כך לשאלת חיובו של מי שמונע הבאת ראיות העשויות לסייע לזולת בדין, והוא מבחין בין מניעת ראיות שביד בעל הדין עצמו לבין ראיות שביד זולתו. מכאן בא הרב שרמן לקביעה שאם יימנע בית הדין מלקבל ראיות הנמצאות ביד **אחר**, הוא מונע רק פעולת גמילות חסד והשבת אבדה, ואילו אם יימנע מלקבל ראיות שביד בעל הדין **עצמו**, הוא גורם לו נזק ישיר.

על פי הבחנה זו, בחן הרב שרמן את השאלה אם ראוי לשלול קבילות ראיה שהושגה בעברה כדי שלא לחזק ידי עוברי עברה. כשבית הדין רוצה למנוע הבאת ראיה **שביד אחר**, "יש מקום לומר שהסיבה שלא לעודד עוברי עבירה הוא צורך שיש בעבורו להמנע מקיום מצות גמ"ח או השבת אבדה; אך אם יש לאדם ראיה **שבבעלותו**, שהגיעה בדרך מעשה עבירה, ובכדי שלא לעודד את עושי העבירה בית הדין יפגע ויעבור על איסור גרימת נזק, בזה לא אמרו שמותר לעבור על איסור".

נמצא שהגיע הרב שרמן למסקנה זו תוך שהוא בוחן את פעולת בית הדין כאילו היה אדם פרטי המונע הבאת ראיות, ורק לאחר מכן נזקק לבירור חובת בית הדין לדון דין אמת לצד חובתו למנוע חיזוק ידי עוברי עברה.

בשלב הבא של הדיון, הוא יוצא מנקודת הנחה שראוי לפסול ראיה שהושגה בעברה כדי להרתיע עבריינים. ומאליה עולה השאלה: האם ראוי לקנוס את מי שפגע בצנעת הפרט בשלילת קבלת הראיה שהושגה בעברה?

¹⁶ להגדרת 'תום לב' לעניין סעיף זה, ראה פסק דינו של השופט נ' הנדל, ת"פ 7336/97, מדינת ישראל נגד ש' אבוקסיס, פסקים מחוזיים, תשנ"ח (א), עמ' 188.

¹⁷ תיק 2408/ש"י, פד"ר, כרך יד, עמ' 289, בעמ' 293.

¹⁸ תמורה ד ע"ב.

¹⁹ לעניין זה, ראה נ' רקובר, "ענישה בשכר-עבירה במשפט העברי", משפטים ב (1970), עמ' 481. אך השווה הרב ש' גורן, "סדר נשים", תחומין כה (תשס"ה), עמ' 369, בעמ' 370: "וכבר פסק בספר תורת חיים (ח"ג, סי' מז) שאם השולח מקפיד על כך, אסור לקרוא בו אפילו לדבר מצוה. אי לזאת, אין שום תוקף למכתבי זה, ואסור לסמוך עליו, באשר כבר פסק בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג, שהעובר על חדר"ג, ועבר וגירש את אשתו בעל כרחו - הגט בטל. וכתב שם שכן אמור בתקנת רבנו גרשום [?!]: "כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד, אם עביד - לא מהני" (תמורה ד, ב). הוא הדין ביחס לחדר"ג על קריאת מכתב - אין שום זכות ורשות לאף אחד להשתמש במכתבי זה, שעברו בקריאתו ובפרסומו על חדר"ג ועל כמה עבירות אחרות שבתורה, כנ"ל. ודבריו צריכים עיון.

לדעת הרב שרמן, מאחר שאין בפנינו עברה שהתובע שנה בה באיוולתו, ומאחר שהאזנת סתר אינה 'מכת מדינה', אין למנוע את התובע מלהשתמש בראיותיו כדי שיוכל להוכיח את תביעתו.²⁰

תחולת החוק על בתי הדין הרבניים

ולשאלה השנייה: האם הוראות החוק חלות גם על בתי דין רבניים? כבר בשנת תש"ן, קבע בית הדין הגדול לערעורים²¹, מפי הדיין הרב ש' דיכובסקי, שבית הדין יכול להסתמך על ראייה שהושגה תוך פגיעה בפרטיות, משום שהמונח "בית משפט" שבחוק הגנת הפרטיות אינו כולל בית דין רבני, ומשום כך הוראת הפסילה אינה חלה על בית הדין.²²

השאלה חזרה ועלתה לאחרונה בפני בית הדין הרבני הגדול²³, כשדן בתביעת גירושין של מי שטען שבגדה בו אשתו עם איש אחר, והציג בפני בית הדין תצלומים שהאישה נראית בהם כשהיא נואפת. הפעם קבע הרב דיכובסקי שבמונח "בית משפט" נכלל גם בית דין רבני. ואולם הוא אומר שאין פירוש הדבר שבית הדין מנוע מלהסתמך על ראייה שהושגה תוך פגיעה בפרטיות, שהרי סעיף 32 לחוק הגנת הפרטיות קובע כלל פסלות יחסי ולא מוחלט, ולכן הוא מוסיף:

אם החוק אוסר על בית דין רבני להשתמש בחומר, כשהביטוי בית משפט משמעותו גם בית דין, הרי באותה מידה יכול בית משפט, קרי בית דין רבני, להתיר שימוש בחומר. לגבי בית משפט, אין הגבלה של תום לב או של טענות הגנה למיניהן. סמכותו של בית הדין לנהוג כאן לפי שיקול דעתו.

ואמנם קבע בית הדין הרבני הגדול שבית הדין האזורי פעל בהתאם לשיקול הדעת הנתון לו כשהכשיר את הראיה:

ביה"ד האזורי פעל לפי סעיף זה. בתי הדין מופקדים על "עניני נישואין וגרושין על פי דין תורה" (סעיף 2 לחוק שפוט בתי דין רבניים). חובתו של ביה"ד למנוע אדם מקשר אסור של נישואין. לדעת ביה"ד, נוצר כאן איסור תורה, ובמקום שיש איסור תורה אין חולקים כבוד לאדם ואין מקפידים על פרטיותו.

אבל בעתירה שהוגשה נגד פסק דין זה לבית המשפט הגבוה לצדק²⁴, ביטל בית המשפט העליון את פסק דינו של בית הדין הרבני.

בית המשפט העליון קובע בהחלטתו כי לא רק שחוק הגנת הפרטיות חל גם בבתי הדין הרבניים, אלא יתרה מזו:

ניתן לעמוד על מספר טיעונים, לפיהם "כלל הפסילה" [של ראיות שהושגו תוך פגיעה בפרטיות] יחול גם בבתי הדין הרבניים, בלא כל קשר לחוק הגנת הפרטיות... על פי אחת הקונסטרוקציות המשפטיות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע כי "כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוק יסוד זה". בתי המשפט ובתי הדין הם "רשויות שלטון" על פי הוראה זו.

²⁰ פד"ר, שם, עמ' 298. אבל הוא אומר שאף אם הייתה האזנת הסתר בגדר 'מכת מדינה', והיה מקום לתקן תקנה המונעת מן העברין להביא לזכותו ראייה שהושגה בעברה, גם אז בוודאי שלא היה מקום לתקנה המונעת הבאת ראייה בתחום הנוגע לאיסור והיתר (כגון ראייה על בגידתה של האישה).

וראה גם הרב י' רלב"ג, 'אמינותה וקבילותה של האזנת סתר כראיה בדין תורה', אור תורה, גיליון שלו (תשנ"ו), עמ' רפ-רפג, הדן גם בשאלה אם יש לקבל הקלטה כראיה, על אף שיש בהשמעתה משום גילוי סוד, והוא מבקש לתלות את הדבר במחלוקת האחרונים בשאלה אם מותר להעיד על דבר שנאמר בסוד בלא לקבל את רשותו של בעל הסוד. ראה צנעת הפרט, עמ' 191 ואילך (אבל שני המקרים אינם שווים בהכרח, משום שכשעד מגלה סוד בעדותו, הוא עובר עברה [גילוי סוד] רק בשעה שהוא עושה את המצווה [העדויות], ואילו בענייננו, נעברה העברה עוד לפני קיום מצוות העדות, מלבד העברה הנוספת שבהשמעת הקלטת כעדות, שיש בה גילוי סוד, ויש מקום לקנסו על כך).

וראה סנהדרין כט ע"א, בעניין הודאת נתבע לתובע: "אפילו הכמין לו עדים אחורי גדר, ואמר לו: 'מנה לי בידך'. אמר לו: 'הן'. רצונך שתודה בפני פלוני ופלוני, אמר לו: 'מתיירא אני שמא תכפיני לדין'. למחר אמר לו: 'תניחו לי'. אמר לו: 'משטה אני בך' – פטור". כאן אין שימוש בהאזנת סתר כראיה בדין, אלא שהסיבה היא שייכתן שלא נאמרו הדברים ברצינות.

²¹ פד"ר, כרך יד, עמ' 321, בעמ' 332. וראה גם פסק דינו של הרב א' שרמן (הנזכר לעיל, בהערה 17), עמ' 299.

²² בית הדין לא קיבל את דעתו של א' רוזן-צבי, 'פיצול השיפוט ופיצול הדין בעניני משפחה', תקדים, קיץ תשמ"ט, עמ' 29, הסבור שהוראות החוק בעניין הסתמכות על ראייה שהושגה תוך פגיעה בזכות הפרטיות, חלות אף על בתי הדין.

²³ תיק 1-21-7661, פסק דין מיום י' תמוז תשס"ד, 29.06.2004 (טרם פורסם).

²⁴ בג"ץ 6650/04 פלוני נ' בית הדין הרבני האיזורי בנתניה, פסק דין מיום 14.5.06 (טרם פורסם).

טעם נוסף להחלת "כללי פסילה" על בתי הדין הרבניים מוצא בית המשפט ברעיון הבא:

כללי הפסילה הם חלק מהדין הדיוני בכלל ומדיני הראיות בפרט. סמכותו של בית הדין הרבני לקבוע את סדרי הדין ודיני הראיות על-פיהם הוא דן, נגזרת מסמכותה הטבעית של כל ערכאה שיפוטית. לבית הדין הרבני שיקול דעת רחב בקביעתם של כללים אלה. תוכנם עשוי להיות שונה מזה הנוהג בבתי המשפט האזרחיים. עם זאת, הם חייבים לתאום לעקרונות היסוד של המשפט הישראלי... כלל הפסילה הקבוע בחוק הגנת הפרטיות הוא כלל של דיני הראיות; הוא משקף את מעמדה החוקתי של הזכות לפרטיות; הוא ביטוי לתקנת הציבור הישראלית; בית דין רבני חייב לפעול על-פיו.

מכאן פונה בית המשפט לעסוק בטענה כי החלת חוק הגנת הפרטיות בפני בית הדין הרבני "פוגעת באפשרות הפעלת הדין בענייני המעמד האישי, שכן הראיות הפוגעות בפרטיות הן לעתים מרכזיות ויחידות"²⁵. ועל כך אומר בית המשפט: "חשש זה אין בכוחו למנוע את תחולתו של חוק הגנת הפרטיות בבתי הדין הרבניים. הטעם לכך הוא זה: בחוק הגנת הפרטיות, איזון המחוקק בין האינטרס החברתי בגילוי האמת לבין האינטרס החברתי בשמירה על הפרטיות. האיזון נמצא בין השאר בכלל פסילה יחסי, המעניק לבית המשפט שיקול דעת אם להתיר השימוש בראיה אם לאו". אבל, מוסיף בית המשפט, כי שיקול דעתו של בית הדין חייב להביא בחשבון את מידת הפגיעה בפרטיות מחד גיסא ואת חיוניותה של הראיה שהושגה לצורך הכרעת הדין מאידך גיסא. ומאחר שבית הדין לא שקל שיקולים אלה, ביטל בית המשפט את פסק דינו של בית הדין הרבני.

סוף דבר

פסק דינו של בית המשפט העליון יש לו תוצאות מרחיקות לכת בשאלת תחולת חוקי הכנסת על בתי הדין הרבניים, וכפיפותם של הדיינים לחוקי היסוד שהם "עקרונות היסוד של המשפט הישראלי". הייתכן שכפיפות זו תחייב את הדיינים לפסוק בהתאם לעקרונות יסוד אלו גם כאשר יישומם סותר את דין התורה?! יש להניח שקביעתו של בית המשפט העליון, היקפה ותוצאותיה עוד יזכו לדיון ולתגובות הן מבחינת נכונותה המשפטית הן מצד דייני בתי הדין הרבניים.

²⁵ טענה זו הוזכרה בדרך אגב על ידי השופט מ' אֶלון בבג"ץ 768/88 אברמוב נ' בית הדין הרבני האזורי בנתניה, פ"ד מד(4) 330, בעמ' 336-337.